

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

EXPUNERE DE MOTIVE

I. PREAMBUL

Propunerea legislativă vine în contextul necesității de a asigura un grad mai mare de transparență în ceea ce privește publicarea candidaturilor din cadrul alegerilor pentru Parlamentul României, precum al alegerilor pentru autoritățile publice locale.

Din această perspectivă, schimbările legislative preconizate vizează două legi electorale, respectiv (i) Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali (în continuare *Legea 115/2015*) și (ii) Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, (în continuare *Legea 208/2015*) iar intervențiile legislative se circumscriu următoarelor două obiective: informarea cetățenilor privind gradul de reprezentativitate a ambelor sexe, precum și creșterea gradului de transparență privind dosarele de candidatură pentru toate persoanele care doresc să candideze în cadrul celor două tipuri de alegeri.

La ora actuală, dosarele de candidatură ale tuturor persoanelor candidate la oricare dintre tipurile de alegeri presupun un proces amplu de întocmire, însă cetățenii nu au acces la acestea, spre informare. Parte din aceste documente ar trebui aduse la cunoștința alegătorilor, ca un element esențial necesar formării întimei convingeri a fiecăruia cu privire la opțiunea sa de vot.

În același timp, societatea civilă preocupată de problemele de reprezentare a ambelor sexe ar deține instrumentele necesare realizării de statistici și verificări pe baza cărora să se elaboreze politica legislativă, dar și posibilitatea de a interveni pentru remedierea unor erori. De exemplu, 23 de liste de candidați la alegerile parlamentare din anul 2016 și 6 liste de candidați în anul 2020 nu cuprindeau nicio femeie¹ cu încălcarea art. 52, alin. (2) din Legea 208/2015 care stipulează că: *"Listele de candidați pentru alegerea senatorilor și deputaților trebuie întocmite astfel încât să asigure reprezentarea ambelor sexe, cu excepția listelor care conțin un singur candidat."* De altfel, una dintre recomandările din raportul citat, realizat de Expert Forum, este chiar "publicarea unor seturi mai extinse de date privind candidații, în timp util".

Așadar, considerăm că un grad ridicat de transparentizare cu privire la dosarele candidaților reprezintă un pas important în ceea ce privește promovarea necesității ca votul fiecărui cetățean să fie exercitat în cunoștință de cauză, în urma unei analize obiective a candidatului, respectiv a listelor de candidați.

¹ Raportul "Participarea femeilor la alegerile parlamentare din 2020"
expertforum.ro/participarea-femeilor-parlamentare

II. DIAGNOZĂ

1. Datele publice ale candidaților;

La ora actuală, cele patru legi electorale, respectiv Legea 115/2015, Legea 208/2015, Legea 33/2007 și Legea 370/2004 prevăd faptul că, la momentul întocmirii listelor, respectiv dosarelor de candidatură, candidații trebuie să specifice următoarele informații:

Legea	Legea 115/2015	Legea 208/2015	Legea 33/2007	Legea 370/2004
Datele solicitate	numele, prenumele, locul și data nașterii, domiciliul, conform actului de identitate, denumirea, seria și numărul actului de identitate, ocupația, profesia și apartenența politică a candidaților, iar în cazul alianțelor, și alianța politică sau electorală care i-a propus.	numele, prenumele, codul numeric personal , domiciliul, locul și data nașterii, ocupația, profesia, precum și camera Parlamentului pentru care aceștia candidează, iar în cazul alianțelor politice sau electorale, partidul care i-a propus.	numele, prenumele, prenumele părinților, locul și data nașterii, cetățenia, adresa, apartenența politică, ocupația și profesia candidaților.	prenumele și numele locul și data nașterii, starea civilă, domiciliul, studiile, ocupația și profesia candidatului

Astfel, se poate observa faptul că, deși datele personale solicitate candidaților sunt similare pentru toate tipurile de alegeri, **informațiile privind sexul candidaților pot fi determinate doar pe baza codului numeric personal solicitat exclusiv de Legea 208/2015.** (conform art. 18 din Normele Metodologice din 2021 de aplicare unitară a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale

cetățenilor români aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 295/2001, (1) C.N.P. este alcătuit din 13 cifre, structurate în trei părți: semnificativă, secvențială și o cifră de control. (2) Partea semnificativă este alcătuită din 7 cifre, care exprimă sexul, secolul și data nașterii, sub forma SAALLZZ.)

Astfel, în contextul în care România se confruntă cu o subreprezentare a femeilor în mediul politic², se impune stabilirea premiselor legislative necesare în vederea unei corecte diagnosticări a problemei.

Inițiativa legislativă se circumscrie inclusiv obiectivelor Parlamentului European care, prin Rezoluția din 8 martie 2011 referitoare la egalitatea între femei și bărbați în Uniunea Europeană - 2010 a statuat la punctul 50 următoarele: *subliniază necesitatea intensificării eforturilor depuse la nivel european în vederea creșterii reprezentării femeilor în politică; încurajează, în acest sens, participarea femeilor în toate instituțiile europene, în special în posturi de conducere; subliniază că sunt necesare eforturi suplimentare la nivel național, regional și municipal; solicită stabilirea unor obiective obligatorii care să asigure reprezentarea egală a femeilor și a bărbaților; subliniază, în acest sens, efectele pozitive ale folosirii cotelor asupra reprezentării femeilor; evidențiază, prin urmare, că utilizarea cotelor electorale are un efect pozitiv asupra reprezentării femeilor;*

Din această perspectivă, se impune ca inclusiv în cadrul Legii 115/2015 să existe și **codul numeric personal** printre elementele necesare care se impun a fi menționate în documentele necesare întocmirii dosarelor de candidatură. Specificul alegerilor pentru Parlamentul European sau pentru Președinția României, acela de a avea un număr redus de candidați într-o circumscripție națională, face ca, pentru aceste două tipuri de alegeri, raportul de reprezentare a sexelor și a vârstelor să fie mai ușor de urmărit fără să fie necesară o modificare legislativă.

În mod firesc, se impune obligarea Autorității Electorale Permanente ca toate bazele de date publice referitoare la candidații în cadrul tuturor tipurilor de alegeri să conțină indicatorii privind sexul și vârsta acestora. În acest fel, orice cetățean va putea să observe gradul de reprezentare a femeilor în politică, respectiv vârstele aleșilor în demnități publice.

2. Înființarea e-DC;

Cu privire la dosarele de candidatură, acestea au un regim juridic ambiguu la nivelul tuturor celor patru legi electorale. Inclusiv noțiunea de „dosare de candidatură”, deși uzitată în practică, nu are o definiție legală, fiind necesară identificarea, de la caz la caz, a tuturor actelor juridice care emană de la fiecare candidat, care se întocmesc de către fiecare formațiune politică și care sunt supuse analizei birourilor electorale.

² Declarația Comisarului European Helena Dalli

hotnews.ro/stiri-esential-26449216-problema-majora-romania-este-subreprezentarea-femeilor-deciziile-politice-economice-interviu-comisarul-european-pentru-egalitate.htm

Cu titlu exemplificativ, în cazul alegerilor parlamentare, dosarul de candidatură cuprinde următoarele documente prevăzute la art. 53:

- a) două exemplare originale și două copii ale listei candidaților pentru respectiva circumscripție, cuprinzând datele prevăzute la art. 52 alin. (8)-(10);
- b) copiile actelor de identitate ale candidaților,
- c) două exemplare originale și două copii ale declarațiilor de acceptare a candidaturii, prevăzute la art. 52 alin. (11) și (12);
- d) două exemplare originale și două copii ale declarațiilor de avere și de interese ale candidaților, conform modelelor prevăzute în anexa la Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare;
- e) două exemplare originale și două copii ale declarațiilor candidaților născuți înainte de 1 ianuarie 1976 de apartenență sau neapartenență la securitate ca poliție politică, ce se vor redacta conform modelului prevăzut în anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, cu modificările ulterioare.

O componentă similară o au și dosarele de candidatură depuse în cadrul alegerilor pentru Președintele României (art. 27 din Legea 370/2004), pentru Parlamentul European (art. 16 din Legea 33/2007) și pentru autoritățile publice locale (art. 47 din Legea 115/2015).

Cu toate acestea, aceste dosare de candidatură, deși sunt esențiale în vederea informării alegătorilor, dar inclusiv autorităților publice cu atribuții de control și de verificare a conformității conținutului declarațiilor pe proprie răspundere cu situația reală, **nu sunt publice**, având inclusiv un regim incert cu privire la (i) modul și durata de păstrare și conservare și (ii) arhivare.

Din această perspectivă, **se impune înființarea unei platforme electronice, administrate de Autoritatea Electorală Permanentă** (în continuare *AEP*) prin intermediul căreia orice cetățean interesat să poată identifica toate actele întocmite și asumate de către candidați.

III. PROGNOZĂ

Rațiunea propunerii legislative este justificată pe de-o parte (i) de nevoia de creștere a gradului de transparență a documentelor care constituie dosarele de candidatură din cadrul tuturor tipurilor de alegeri, precum și a datelor candidaților care pot stimula un grad de reprezentativitate echilibrat între femei și bărbați, iar de pe altă parte (ii) de necesitatea responsabilizării

candidaților la momentul întocmirii și asumării declarațiilor pe proprie răspundere necesare în vederea validării candidaturii.

Din această perspectivă, modificările preconizate se circumscriu următoarelor:

1. Obligarea candidaților ca la momentul întocmirii dosarelor de candidatură să declare inclusiv **codul numeric personal** apt să determine sexul și vârsta acestuia. În cazul candidaților străini, obligația subzistă în sensul indicării sexului și a vârstei.
2. Obligarea AEP să se asigure că în **baza de date publică proprie** cu privire la candidați, să prevadă și indicatori privind vârsta și sexul acestora;
3. Obligarea AEP să înființeze și să administreze Platforma online a dosarelor de candidatură (e-DC) pe care se vor publica toate dosarele de candidatură depuse și înregistrate de fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală sau organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale în cadrul alegerilor autorităților administrației publice locale, alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, alegerii pentru Parlamentul European, precum și pentru alegerea Președintelui României, **cu respectarea reglementărilor în domeniul protecției datelor cu caracter personal.**

Schimbările legislative se vor implementa transversal, în mod corespunzător, la nivelul fiecăreia dintre cele patru legi electorale, prin raportare la obiectul de reglementare.

CONSIDERENTE FINALE

Apreciem că responsabilizarea candidaților, precum și transparentizarea acelor date care se circumscriu informațiilor de interes public, prin raportare la interesul legitim al cetățenilor de a le putea afla reprezintă procese esențiale în cadrul oricărui tip de alegeri.

Din această perspectivă, prezenta inițiată legislativă conturează cadrul normativ necesar în vederea atingerii acestor deziderate.

Ca atare, vă propunem spre dezbateri și adoptare prezenta propunere legislativă.

Senator Ambrozie-irineu DARĂU

Deputat Marius-Andrei MIFTODE

Lista susținătorilor propunerii legislative

Lege pentru modificarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali și pentru completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

[illegible]

Lista susținătorilor propunerii legislative

Lege pentru modificarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali și pentru completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

[illegible]